

BRATISLAVSKÝ

SEPTEMBER 2022

KRAJ

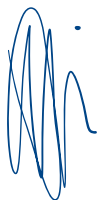
ČASOPIS BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Juraj
Droba

predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

Prečo je Bratislavský kraj výborné miesto na život

Poloha. Lepšia by asi ani nemohla byť. Môcť si kedykoľvek odskočiť do Viedne, Prahy, Budapešti je obrovský benefit. Byť uprostred Európy nám dáva veľa príležitostí, napríklad skvelé spolupráce so susedným Rakúskom či Maďarskom.

Príroda. Máme Karpaty, lužné lesy, rieky a jazerá, hory a nížiny, unikátnu faunu a flóru. Kraj je pretkaný cyklistickými, vodáckymi a turistickými trasami. A máme zásoby kvalitnej pitnej vody.

Vinárstvo a vinohradníctvo. Pili ste tzv. novošlachtence? Devín, Dunaj, Váh, Hron, Torysa sú výsledkom práce Doroty Pospíšilovej, ktorá naše vína preslávila aj v zahraničí. Alebo frankovka modrá, ktorú podľa legendy ocenila aj Mária Terézia. Veľmi sa mi páči, že uchovávame šarm vinárskych obcí a tradíciu vinobraní.

Gastronómia. Za našou husacinou cestujú turisti až z Japonska. Slovenský Grob však nie je jedinou obcou, kde sa dobre najete. Miestne špeciality môžete ochutnať napríklad na miestnych jarmokoch. V posledných pár rokoch veľmi stúpla aj kvalita vysokej gastronómie.

Kultúrne dedičstvo. Máme desiatky hradov, zámkov a kaštieľov. Historické stavby, vinárske domy, synagógy a kostoly. Naš kraj má tú výhodu, že za rímskymi či keltskými pamiatkami nemusíte cestovať ďaleko.

Bezpečnosť. Oproti iným hlavným mestám je v Bratislave nižšia kriminalita a mestská aj štátna polícia si robia svoju prácu. Tiesňové linky fungujú. Záchranky a hasiči sú v teréne, pripravení, keď ich potrebujeme. Cítim sa tu bezpečne.

Pracovné príležitosti. Práca je u nás dosť. A v porovnaní so zvyškom Slovenska aj dobre ohodnotenej. Kto chce, v našom kraji si robotu nájde.

Áno, aj sa trápime. Máme problémy s dopravou, nedostatkom miest v škôlkach a základných školách, byty sú drahé, trápí nás kvalita ovzdušia. Toto všetko však má riešenie. Akokoľvek veľké sa nám tieto problémy zdajú, Bratislavský kraj je miestom, ktoré ponúka vysokú kvalitu života.

Hrad Pajštún

Foto: Adam a Matej Kováčovci

- 1 | Editoriál
- 3 | Okom poslanca
- 4 | Župa modernizuje sociálne služby. Klienti budú bývať v zariadeniach rodinného typu
- 5 – 6 | Novinky z kraja
- 7 – 8 | Župa dokončila rekonštrukciu modranského kaštieľa. Otvorený bude už v októbri
- 9 | Župné divadlo začínajú v septembri sezónu. A my sa máme na čo tešiť
- 10 | Novinky z oblasti školstva
- 11 | Viac zodpovednosti a slobody. Nahliadnite do župného Domova sociálnych služieb Rozsutec
- 12 | Opravili sme rekordne dlhý úsek. Cesta medzi Malackami a Pernekom je ako nová
- 13 – 14 | Prebrázdite s nami kraj. Tieto zážitky sú ako stvorené na jeseň

Mesačník, 11. ročník, číslo 09
Vychádza 25. 08. 2022.

Nepredajné

Vydáva Bratislavský samosprávny kraj,
 Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.
 IČO: 36063606, redakcia@bratislavskykraj.sk
 Registračné číslo: EV 4122/10 ISSN: 1339-0864

Šéfredaktorka

Adela Pekárková

Redakčná rada

Michal Feik, Martin Urmanič, Alžbeta Ožvaldová,
 Svetlana Waradzinová, Marica Šíková, Jana Zápalová

Redakcia

Lucia Forman, Adela Pekárková, Daniela Pechová,
 Katarína Gogová, Jana Dúbravková, Katarína Formánková,
 Ján Mitáč

Fotografia na titulke

Modranský kaštieľ
 Foto: Janka Šantavá

Ak nie je uvedené inak, autorom článkov je šéfredaktor.

Sledujte nás na:

Elektronickú verziu nájdete na www.bratislavskykraj.sk.
 Informácie v článkoch sú aktuálne v čase vydania.

Tlač

REGIONPRESS, s. r. o.

Distribúcia

Cromwell, a. s.

Okom poslancu

Od vízie k realizácii

Rekonštrukcie ciest, záchrana kultúrnych pamiatok, opravy školských budov, výstavba obchvatu Malokarpatska, modernizácia stredného školstva, deinštitucionalizácia sociálnych služieb. To sú len niektoré z projektov, ktoré sú hotové alebo sa ich realizácia chýli k úspešnému koncu. V kraji tiež pribudli desiatky občianskych projektov, na ktoré prispela župa. Spýtali sme sa župných poslancov, ktorý projekt župy vnímajú ako najzaujímavejší a prečo?

**Elena
Pätoprstá**

podpredsedníčka BSK

Urobilo sa veľa dobrých projektov. Chcela by som však vyzdvihnúť jeden z nástrojov, ktorý je vzorom aj pre iné župy na Slovensku, a to je Bratislavská regionálna dotačná schéma (BRDS). Vďaka nemu si priamo samotné obce a obyvatelia zrealizovali stovky skvelých projektov na zlepšenie zdravia, vzdelávania, kultúry a životného prostredia. V ťažkom období „štyroch vojen“ – boj s korupciou v štáte, s klimatickými zmenami, s epidémiou a vojnou za hranicami u našich susedov, keď naše financie použila župa na priamu ochranu životov a zdravia ľudí, prežila táto dotačná schéma aj ťažkú skúšku nášho rozpočtu. BRDS je vzor aj pre ministerstvá. Je ukázkou, ako sa dajú použiť dotácie na podporu obcí bez zbytočnej byrokracie, transparentne, odborne a súčasne priateľsky pre žiadateľov.

**Ištván
Pomichal**

Klub 7 strán

Za najdôležitejší z realizovaných projektov, ktorý sa dlhodobo pripravoval, považujem vybudovanie kruhovej križovatky na úseku Tomášov, Nová Dedinka, Bernolákovo a Tureň, ktorá významne zlepšila bezpečnosť a plynulosť premávky na danom úseku. Ďalším úspešným projektom, ktorý je veľkým prínosom, je výchovno-vzdelávacie centrum pri Spojenej škole v Ivanke pri Dunaji, kde som dlhodobo členom rady školy. Počas troch volebných období som pôsobil ako člen kultúrnej komisie, ktorá si za cieľ stanovila rekonštrukciu najnavštevovanejšieho divadla, a to bábkového divadla v Bratislave. Pevne dúfam, že sa dočkáme jeho odovzdania, aby znova mohlo slúžiť najväčším divákovi, deťom. Som rád, že som mohol byť pri splnení týchto cieľov, a verím, že Bratislavský samosprávny kraj sa aj naďalej bude uberať smerom k zvyšovaniu úrovne kvality života v regióne.

**Zuzana
Schwartzová**

Klub 7 strán

Tri volebné obdobia som župnou poslankyňou a viem, že v prípade projektov od myšlienky po realizáciu to niekedy ani nestačí. No rozbehnuté sú krásne projekty rekonštrukcie Bratislavského bábkového divadla a Divadla Aréna. Obyvatelia určite privítajú zrekonštruované cesty, nový župný veľký obchvat Malokarpatska, vybudované či v blízkej budúcnosti dobudované cyklotrasy Sološnica – Pezinok, Pezinok – Modra, Rohožník až Plavecké Podhradie. Ako Vrakunčanke sú mi blízke budúce trasy, aj z hľadiska bezpečnejšej cykloprepravy, z a do Bratislavy – Most pri Bratislave – Zálesie a Zálesie – Malinovo. Nový cyklocestný systém spojil cezhraničné územia a v Čunove sa rodí EKOCENTRUM. V týchto horúcavých si viac uvedomujeme využívanie zdrojov povrchovej a podzemnej vody. Teší ma, že máme rozpracované aj realizované projekty s rôznymi vodozádržnými opatreniami. Župe sa podarilo zrealizovať množstvo pekných projektov.

Župa modernizuje sociálne služby. Klienti budú bývať v zariadeniach rodinného typu

Veľkokapacitné domovy sociálnych služieb postupne končia. Nahradia ich menšie zariadenia rodinného typu. Bratislavský samosprávny kraj začal v auguste 2020 realizovať ambiciózny projekt deinštitucionalizácie. V praxi to bude znamenať osobnejší kontakt a prístup ku klientom v menších komunitách.

„Sociálne služby prechádzajú v Bratislavskom kraji zásadnou modernizáciou. Vďaka procesu deinštitucionalizácie nahradíme bývanie vo veľkých anonymných zariadeniach domovmi rodinného typu. Do projektu je zapojených deväť zo štrnástich zariadení sociálnych služieb v kraji. Viaceré zariadenia sú už vo výstavbe, z toho dve sú už tesne pred dokončením,” uviedol predseda BSK Juraj Droba.

Novostavba na Račianskej v Novom Meste je už hotová. Župa aktuálne zariaďuje interiéry dvoch bytových jednotiek pre 12 prijímateľov sociálnej služby. Ukončenie rekonštrukcie pôvodného objektu na Strelkovej v Rači sa predpokladá na jeseň tohto roka. Prví klienti by sa mohli nasťahovať začiatkom budúceho roka. Vo výstavbe je aj Domov sociálnych služieb a zariadenie podporovaného bývania MEREMA v okrese Pezinok. Novostavba v obci Častá je už dokončená. V súčasnosti prebieha zariaďovanie interiéru dvoch bytových jednotiek pre dvanásť klientov. BSK predpokladá, že prijímatelia sa zabývajú do konca roka. Súbežne s výstavbou rodinného domu v Častej spustil samo-

dom v Modre. Prevažná časť prijímateľov sa bude môcť nasťahovať v priebehu budúceho roka. Nové priestory a služby pre prijímateľov sociálnych služieb financuje župa kombináciou vlastných prostriedkov a fondov z Európskej únie prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Ďalším župným zariadením sociálnych služieb, ktoré vstúpilo do procesu deinštitucionalizácie, je Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov v Stupave.

„Vďaka deinštitucionalizácii budú mať klienti nielen komfortnejšie bývanie, ale

Strelkova ulica v Rači. Foto: Michal Feik

správny kraj výstavbu druhého rodinného dvojdomu v obci Dubová. Ukončená by mala byť v priebehu budúceho roka.

Koncom roka 2022 plánuje BSK ukončiť aj rozsiahlu rekonštrukciu zázemia v zariadení MEREMA v Modre-Kráľovej a debarierizovať zakúpený rodinný

poskytovaním sociálnych služieb komunitným spôsobom sa významne zlepši aj kvalita ich života. Na rozdiel od veľkokapacitných zariadení budú v nových domovoch rešpektované individuálne potreby a sociálne väzby klientov v ich prirodzenom prostredí,” dodal Juraj Droba.

Račianska ulica v Novom Meste
Foto: Janka Šantavá

Novinky z kraja

Na železničnej stanici vo Vajnoroch vznikne integrované parkovisko

Z Vajnor sa vlakom dostanete na hlavnú stanicu za desať minút. To všetko v pohodlí a bez stresu v dopravnej zápche. Obyvatelia, ktorí bývajú blízko stanice, vlak reálne využívajú. Mestská časť však chce cestovanie železničnou dopravou ponúknuť aj tým, ktorí bývajú ďalej od stanice. Pripravila preto projekt zachytneho parkoviska a prestupného terminálu na železničnej stanici Vajnory, vďaka ktorému vznikne dvadsať parkovacích miest. Obnovou prejde tiež zastávka autobusov vrátane zázemia a obrátiska.

Župné Divadlo Aréna je na nespoznanie. Prechádza komplexnou rekonštrukciou

Práce na rekonštrukcii župného divadla napredujú podľa plánu. Zhotoviteľ už vybúral stavebné konštrukcie budovy, odstránil technológie budovy, vybavenie, ako sú sedadlá, tribúna či podlahy. Hotové sú už nové základy spolu so základovou doskou pod javiskom a hľadiskom, mikropilóty pod vežu na vnútornú oceľovú konštrukciu, ktorá bude slúžiť na zavesenie technológií divadla. Pribudli nové priečky a rozvody kanalizácie. Staré okná sú preč. Naplno sa rozbehli betónárske práce na prístavkoch a reštaurátorské práce na streche, kde prebieha montáž časti nového krovu a výmena krytiny. Následne sa v druhej polovici roka začne pracovať na interiéri divadla.

Župné Divadlo Aréna. Foto: Michal Feik

Výstavba električkovej trate v Petržalke bude pokračovať

Stavebné práce na výstavbe električkovej trate v bratislavskej Petržalke v úseku od Jungmannovej po Janíkov dvor sa po niekoľkomesačnom útlme čoskoro opäť rozbehnú. Hlavné mesto SR Bratislava podpísalo s konzorciom, ktoré trať stavia, dodatok k zmluve o dielo, ktorý reflektuje na rozsiahle zdražovanie cien energií a stavebných materiálov.

Petržalská električka. Foto: Michal Feik

Senec získal územné rozhodnutie pre novú polikliniku

Mesto v súčasnosti spracováva projektovú dokumentáciu na stavebné povolenie a zároveň má spracovanú aj architektonickú štúdiu. Nová poliklinika má stáť na pozemku mesta pred existujúcou budovou vrátane podzemného parkovania. Stará budova sa po výstavbe novej má rekonštruovať a vznikne z nej zariadenie pre seniorov.

Obnova školy na Záhoráckej v Malackách bude pokračovať

Mesto Malacky bolo úspešné so žiadosťou o dotáciu na kompletnú rekonštrukciu oboch telocviční a výstavbu vonkajšieho multifunkčného ihriska v Základnej škole na Záhoráckej ulici. Súčasťou je aj rekonštrukcia satní, zázemia, vzduchovej techniky, vykurovania a vonkajšieho tienenia.

Potápači vylovili zo Slnčných jazier v Senci vyše 190 kg smetí

Medzi vyzbieranými predmetmi bol napríklad mobilný telefón, slnečné okuliare, laminátový kryt pretekárskeho športového člna, ťažká železná súčiastka stroja na ťažbu štrku, ale aj dron.

V Pezinku pribudlo zázemie pre cyklistov

Vďaka finančnej podpore z Bratislavského samosprávneho kraja sa podarilo v okolí Grinavských jazier pri Čerpačke vybudovať zázemie pre cyklistov. Nájdete tu prvú cyklobábku v Pezinku, servisný stojan, cyklostojany a workoutovú vežu na cvičenie s vlastnou váhou.

11 Mikroregión Malokarpatska má dopravné riešenie. Odbremení ho veľký župný obchvat

Bratislavský samosprávny kraj predstavil dopravné riešenie pre mikroregión Malokarpatska od Svätého Jura až po Dubovú. Ide o vybudovanie veľkého župného obchvatu, ktorý pomôže vyriešiť kritickú dopravnú situáciu v tejto oblasti. Pripravené sú viaceré riešenia trasovania jednotlivých úsekov a na projekt sú vyčlenené finančné prostriedky.

11 Vodárne v Pezinku otvorili zrekonštruované kontaktné centrum pre zákazníkov

Kontaktné centrum Bratislavskej vodárenskej spoločnosti v Pezinku sídli v obchodnom centre na Holubyho ulici. Otvorené bude každý pracovný deň od 8.00 do 15.00 h, zákazníkom bude k dispozícii šesť pracovísk. V stredu budú otváracie hodiny predĺžené do 17.00 h. Každý pracovný deň bude k dispozícii aj oddelenie vyjadrovacích činností.

11 Medzinárodný program Interact vstupuje už do svojej štvrtej edície

Európska komisia schválila program Interact IV pre programové obdobie 2021 – 2027. Než sa tak stalo, trvalo viac ako štyri roky, kým sa všetko zosúladiť. Nastaviť bolo treba obsahové zameranie programu a štruktúru, čo nebolo jednoduché. Stretnutia totiž prebiehali na úrovni Európskej komisie, všetkých členských štátov Európskej únie, Nórska a Švajčiarska. Riadením nového programu bol opätovne poverený Bratislavský samosprávny kraj.

11 Električková zastávka Vinohrady prechádza rekonštrukciou

Cestujúci sa môžu tešiť na nové bezpečnejšie a moderné zastávky, vďaka ktorým bude pobyt v tomto dôležitom prestupnom uzle príjemnejší než doteraz. Denne ho totiž obsluhujú desiatky vlakových, električkových a autobusových spojov a jeho súčasný stav bol dlhodobo neuspokojivý. Vymenia sa koľajové konštrukcie a všetky povrchy, zvýšia a rozšíria sa nástupiská, vykonajú bezbariérové úpravy, priestor sa vydláždi estetickou dlažbou, osadia sa nové prístrešky a zabezpečia nátery zábradlí.

11 Malacky získali 2,6 milióna eur na kompostáreň

Mestská kompostáreň umožní vyrábať štiepku a ekologicky spracúvať zelený odpad z malackých domácností. Súčasťou budú aj dva veľké hygienizačné biodomy na spracovanie kuchynského odpadu, vďaka ktorým mesto minimalizuje prípadný pach a hlavne pri jeho spracovaní nebude odkázané na externé firmy.

11 Oživil sme príbeh Hartmuta Tautza

Geocaching je väčšinou zábavná hra, pri ktorej hľadáte skryté objekty, „kešky“. My sme vďaka nemu oživil jeden z tragických príbehov železnej opony. Prevedie vás dňom 18-ročného Hartmuta Tautza, ktorý sa pokúsil o útek do slobodného Rakúska. Tesne pred hranicami ho napadli psy pohraničiarov, na následky zranení zomrel. Hru HARTMUT TAUTZ MEMORIAL si však môžete prejsť kedykoľvek, informačnú tabuľu nájdete na Kopčianskej v Petržalke, presne na miestach, kde sa útok odohral.

11 Z ruiny čunovského kaštieľa bude čoskoro ekocentrum

Ešte nedávno ruina, dnes sa na ňom intenzívne pracuje. V lete prebiehala rekonštrukcia strechy. Tá pozostáva z novej mohutnej ocelevej a drevenej konštrukcie. Potrebné bolo domurovať pôvodné komíny, ktoré tvoria dominantu strechy. Ďalej sa budú realizovať murovacie práce na značne poškodennej rímse v duchu remeselnej obnovy. Zároveň sa dokončuje oploštenie celého areálu. Následne budú prebiehať práce v interiéri, na fasáde, taktiež sa umiestnia vzdelávacie prvky do záhrady a vybuduje sa jazierko.

Čunovský kaštieľ. Foto: Michal Feik

11 Dopravný podnik Bratislava nakúpi vodíkové autobusy

Autobusy tvoria v súčasnosti vyše polovicu výkonov mestskej dopravy v Bratislave a autobusová flotila bratislavského dopravného podniku je najpočetnejšia. Podnik preto hľadá spôsoby, akými by znížil objem emisií a zároveň zefektívnil prevádzku. Vozidlový park autobusov by teda už čoskoro mohli ozeleniť ďalšie bezemisné dopravné prostriedky na vodíkový pohon.

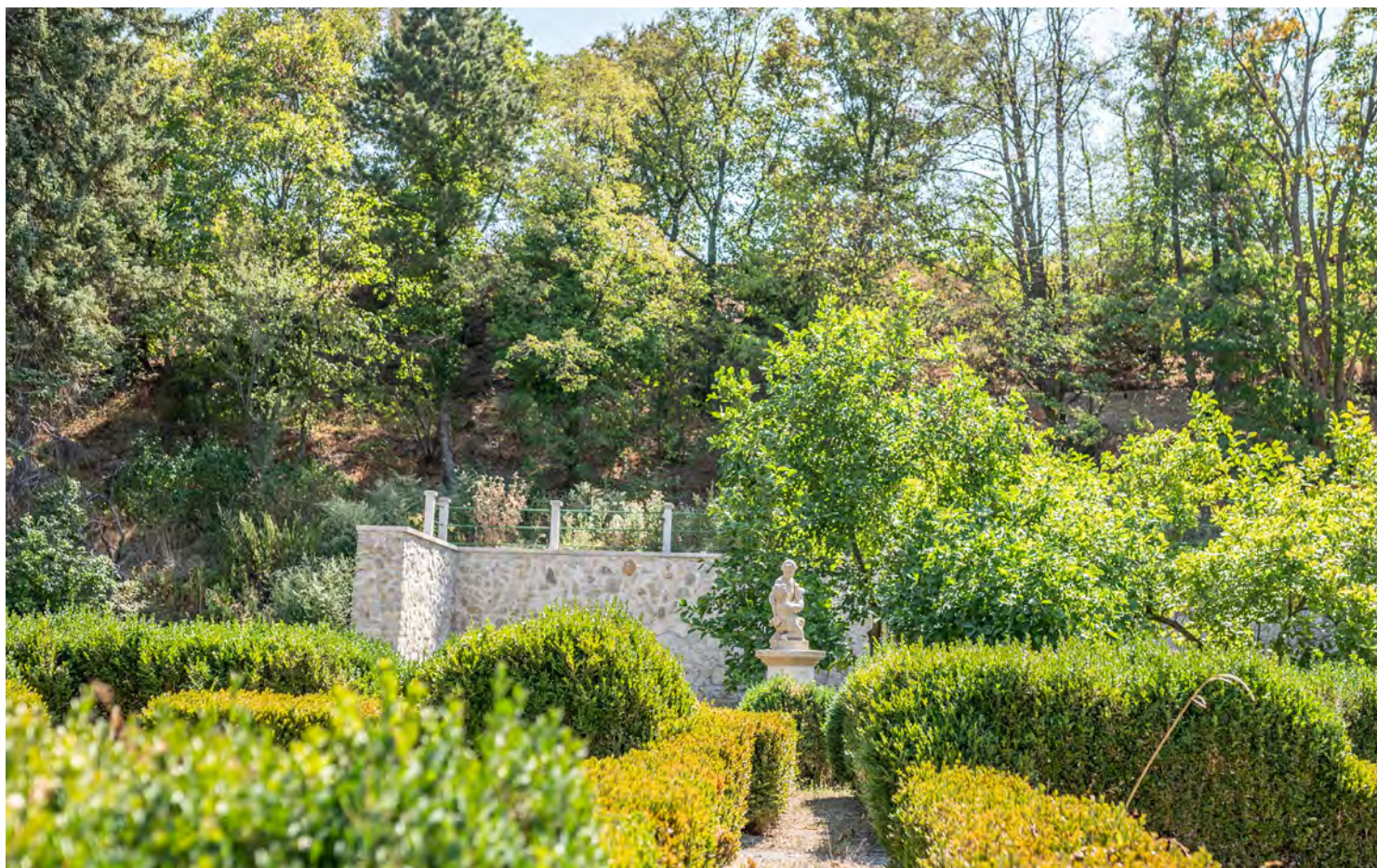
Župa dokončila rekonštrukciu modranského kaštieľa. Otvorený bude už v októbri

Kaštieľ v Modre, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou, prešiel komplexnou rekonštrukciou vonkajších, ako i vnútorných priestorov. Bratislavský samosprávny kraj tu vytvorí centrum pre vinárov, vinohradníkov, umelcov, žiakov, keramikárov, neziskové organizácie, ale aj širokú laickú a odbornú verejnosť.

„Modra je priam predurčená na to, aby sa stala takýmto centrom regiónu. Donedávna spustnutý kaštieľ sme obnovili do podoby, ktorú si táto unikátna historická pamiatka zaslúži. Budovu, kde sídli aj župné Malokarpatské osvetové stredisko, sme kompletne zrekonštruovali. Obnovili sme strechu, okná a historickú fasádu. Komplexnou obnovou prešli aj vnútorné priestory, ktoré budú slúžiť na kultúrne i vzdelávacie aktivity. Sú bezbariérové s moderným vybavením a každá miestnosť bude mať iné zameranie, čím podporíme aj tradičné remeslá, lokálne produkty i gastronómiu. Vlajkovou loďou celého projektu je vytvorenie digitálno-dokumentačného centra,“ uviedol predseda Bratislavského samosprávneho kraja Juraj Droba.

Nádvorie a záhrada modranského kaštieľa. Foto: Janka Šantavá

V kaštieli vznikne nový kultúrno-kreatívny priestor pre malé javiskové formy, vináreň s vlastnou pivnicou a vinotékou, rôzne výstavy a podujatia. Prezentať sa tu môžu lokálni vinári i vinohradníci a poslúžiť aj ako reprezentačný priestor pre oficiálne návštevy župy. Súčasťou bude i digitálno-dokumentačné centrum so študovňou. Vďaka digitalizácii sa bude zachovávať kultúrne bohatstvo Malokarpatska a prihraničného rakúskeho regiónu Weinviertel. Oba regióny spája vinárska a vinohradnícka história a blízke sú si aj lokálnymi produktmi a tradičnými remeslami. Spoločne však svoje historické dedičstvo nebudú partneri len uchovávať, ale aj naďalej rozvíjať. Snahou BSK je harmonicky prepojiť inovácie s tradíciami.

Kaštieľ v Modre začala župa rekonštruovať v úzkej spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom v auguste 2018 a aktuálne ho čaká kolaudácia. Zároveň sa pripravuje aj kompletná revitalizácia záhrady. Tá by mala byť hotová do konca roka.

Rekonštrukcia je projektom HERITAGE SK-AT, ktorý je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko. Celkové náklady dosiahli 2 720 000 eur. Náklady na rekonštrukciu kaštiela a záhrady boli 2 400 000 eur a na interiérové vybavenie 320 000 eur. Z operačného programu Interreg SK/AT v rámci projektu Heritage získal BSK externé zdroje na rekonštrukciu kaštiela a záhrady vo výške 2 milióny eur.

Vynovený kaštieľ bude pre verejnosť otvorený 8. októbra, keď sa uskutoční slávnostné otvorenie so sprievodným programom.

Interiér kaštiela v Modre. Foto: Bratislavský kraj

História kaštiela v Modre

Pamäť kaštiela v Modre je výsledkom postupného vrstvenia histórie. V 16. – 21. storočí prešiel od mlyna s panskou obytňou časťou cez reprezentačné sídlo šľachtica, budovu školy (1922) až po sídlo Malokarpatského osvetového strediska v Modre (2003). Posledným vlastníkom kaštiela je Bratislavský samosprávny kraj. Pozoruhodný objekt s areálom bol pre svoje hodnoty v roku 1963 zapísaný do zoznamu kultúrnych pamiatok Slovenska. Posledný majiteľ Arthur Polzer, významný predstaviteľ habsburského dvora a kancelár cisára, ho vlastnil v rokoch 1912 – 1922. Vďaka nemu získal kaštieľ aj záhrada súčasný romantický vzhľad.

Ateliéry

Verejnosť môže využiť ateliéry v oblasti výtvarných techník, kresby, maľby; kurzy šitia, plstenia, keramiky, drevárskych výrobkov, drotárstva. Budú slúžiť aj na organizovanie letných škôl výtvarných techník. V priestore malých javiskových foriem sa budú konať recitačné súťaže, kurzy rétoriky, tvorivého písania, kurzy pre tvorcov amatérskych divadiel a iné umelecké činnosti. V zrekonštruovanom priestore sú učebne využívané na jazykové kurzy, metodickú činnosť odborných pracovníkov. Výstavný priestor s ateliérmi umožní realizáciu širokého spektra podujatí.

Nové centrum v Modre = nové funkcie pre obyvateľov

Tou najdôležitejšou je vznik digitalizačného strediska, ktoré bude zamerané na dokumentovanie, uchovávanie a následné sprístupňovanie kultúrneho a historického dedičstva v rámci celého regiónu. Projekt bol taktiež zameraný na uchovávanie tradícií a vytvorenie inovácií, napríklad v oblasti vinárstva. Kaštieľ poskytuje miesto na vznik vínnej banky v zrekonštruovanej pivnici.

Župné divadlá začínajú v septembri sezónu. A my sa máme na čo tešiť

Emília Vášáryová a Alexander Bárta v predstavení **Sklenený zverinec**. Foto: Divadlo Aréna

Divadlo Aréna ešte stále bude hrať v DPOH a pripravuje obnovenú premiéru divácky obľúbeného titulu **Sklenený zverinec**, rodinnej drámy v hlavných úlohách so skvelou Emáliou Vášáryovou a s Alexandrom Bártom. Pred Vianocami chystá prekvapenie pre našich najmenších divákov a sezónu zavŕši inscenácia režiséra Martina Čičváka, pôjde o klasickú salónnu komédiu v modernom šate.

Divadlo Astorka Korzo '90 uvedie dva nové tituly: inscenáciu **Nevesta** v réžii Juraja Nvotu, ktorá zaujme pútavým dejom a očarí špecifickým jazykom a myslením autora hry Ladislava Grosmana, a hru známeho spisovateľa Milana Kunderu **Jakub a jeho pán** v réžii umeleckého šéfa a režiséra Ondreja Spišáka. Pokračovať bude aj špecifický formát **Červený balón** – večery v komornom Štúdiu A2 (Mickiewiczova 2) plné literatúry, hudby, výtvarného umenia a dobrého vína.

Bratislavské bábkové divadlo otvorilo sezónu vystúpením na medzinárodnom bábkovom festivale v slovinskom Maribore so svojou novou inscenáciou

Okololo. Od konca augusta už začína s českým divadlom Drak tvoriť a skúšať unikátny koprodukčný projekt k výročiu rozdelenia Československa, ktorý bude mať premiéru v januári 2023 a ktorý sa zaradí k ďalším dvom novým inscenáciám tejto sezóny. BBD naďalej hrá v priestoroch Radošinského naivného divadla na Záhradníckej ulici.

Predstavenie **Okololo** Bratislavského bábkového divadla. Foto: Bratislavské bábkové divadlo

Aj v tejto sezóne pre vás Divadlo Ludus pripravuje atraktívne divadelné prekvapenia a výživný materiál na dialóg a diskusiu – novela **Dejiny násilia** je bestsellerom Édouarda Louisa, spisovateľa najmladšej generácie – krehká a citlivá spoveď, brutálna a šokujúca skúsenosť. Inscenácia **Dospelosť** bude záručením niekoľkoročného výskumu poľskej režisérky Ewy Mikuły, časozberný materiál rozhovorov s dospelými ľuďmi z Poľska, Česka a zo Slovenska. Okrem toho divadlo pripravuje živé prednášky a dramaturgické úvody k vybraným témam a súvislostiam smerom k látkam stredoškolskej výučby.

Predstavenie **Stano a zlá noha** Divadla Ludus. Foto: Divadlo Ludus

Župná hotelová škola Na pántoch oslavuje 45 rokov

Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, v Bratislave oslavuje 1. septembra 2022 významné výročie – 45 rokov založenia školy. Počas tohto obdobia prešla viacerými etapami vývoja, počas ktorých sa sťahovala do svojich súčasných priestorov alebo adaptovala svoje študijné programy podľa požiadaviek meniacej sa doby. Škola za ten čas vychovala mnoho absolventov, ktorých stretávame v hoteloch, reštauráciách alebo obchode a ktorí svojím prístupom a svojou prácou potvrdzujú kvalitu vzdelania, ktoré u nás získali počas štúdia. Škola ponúka štúdium vo viacerých rozmanitých a na pracovnom trhu žiadaných učebných odboroch. Študenti sa často umiestňujú na popredných miestach v medzinárodných súťažiach cukrárov, kuchárov alebo barmanov.

Praktické maturity na strednej hotelovej škole Na pántoch
Foto: Bratislavský kraj

Na župné školy nastupuje viac prvákov ako minulý rok

Na našich školách bude podľa predbežných údajov takmer 4 500 prvákov, čo je o 6 % viac ako v septembri 2021. Pribudli nové odborné učebne, predmety aj samotné odbory, napríklad Stredná priemyselná škola elektrotechnická Zochova v Bratislave otvára od septembra 2022 úplne nový študijný odbor – informačné a digitálne technológie, o ktoré bol medzi deťmi vysoký záujem.

Zmodernizovali sme strednú odbornú školu gastronómie a hotelových služieb

Rekonštrukcia odborných učební pre cukrárov, pekárov a mäsiarov je hotová.

Bratislavský samosprávny kraj sa pustil do modernizácie školských budov a revitalizácie centier odborného vzdelávania a prípravy (COVP). Jedným z takých bude aj pracovisko Strednej odbornej školy gastronómie a hotelových služieb na Farského v Bratislave. Nachádza sa v bratislavskej Dúbravke a slúžiť bude pre oblasť potravinárstva.

„Dopyt po absolventoch stredných odborných škôl je veľmi veľký. Preto krok za krokom investujeme do stredných škôl a premieňame ich na modernejšie a atraktívnejšie prostredie porovnateľné s praxou. Aj vďaka tomu sa záujem o naše stredné školy zvýšil o tretinu. Práve na podporu odborného vzdelávania a lepšieho prepojenia praktického vyučovania s reálnym pracovným prostredím slúžia COVP,“ povedal bratislavský župan Juraj Droba.

Cieľom rekonštrukcie objektu na Harmincovej ulici je zvýšenie počtu študentov tejto strednej školy na praktickom vyučovaní vytvorením priestorov podobných podnikateľskému sektoru. Komplexne zrekonštruované boli štyri podlažia budovy. V celom objekte sa vymenili rozvody kanalizácie a vody, rozvody ústredného kúrenia a elektroinštalácie. Súčasťou bola aj inštalácia sociálnych zariadení. Stavebnými prácami vznikli dve prevádzky v novom koncepte pekár/cukrár a mäsovýroba, ktoré majú svoje oddelené výrobné priestory so zázemím, skladmi a pod. Celý objekt je zateplený a kompletne sa vymenili okná, vďaka čomu sa znížila energetická náročnosť objektu.

Stavebné práce sú už ukončené a na jeseň tohto roka je naplánovaná kolaudácia. Aktuálne prebieha proces verejného obstarávania na nákup materiálo-technického vybavenia odborného pracoviska. Ukončenie projektu predpokladá BSK v lete 2023.

COVP Farského. Foto: Bratislavský kraj

Projekt je financovaný z Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 – 2020, pričom zo strany riadiaceho orgánu bola na rekonštrukčné práce schválená suma 2,4 milióna eur a na nákup materiálo-technického vybavenia približne 1,1 milióna eur.

Viac zodpovednosti a slobody. Nahliadnite do župného Domova sociálnych služieb Rozsutec

S kapacitou 32 miest je najmenším župným zariadením sociálnych služieb. Sídli v bratislavskom Lamači a sociálne služby poskytuje dospelým ľuďom s duševnými poruchami. Keďže sú to prevažne mladší ľudia, ich život je dynamický a pestrý. Klienti sami nakupujú, chodia do knižnice, robia domáce práce a kreativitu rozvíjajú v textilnej a keramickej dielni či tvorbou šperkov.

Klienti využívajú areál aj na posedenia s blízkymi či obyvateľmi iných zariadení, spoločenské aktivity a súťaže
Foto: Bratislavský kraj

Športujú, tancujú, spievajú, maľujú, vystupujú na lokálnych podujatiach a zúčastňujú sa na súťažiach. Ambíciou zariadenia je posúvať samostatnosť klientov ešte ďalej. Ako deviate župné zariadenie v poradí sa aj Rozsutec zapojil do deinštitucionalizácie, teda procesu, ktorý je spojený s komfortnejším bývaním, ale aj kvalitnejšími sociálnymi službami. Riaditeľka DSS Rozsutec Mgr. Magdaléna Mihaliková, PhD., nám porozprávala, čo ju v práci poháňa vpred a aká je jej vízia budúcnosti zariadenia.

❓ Čo vám v práci robí najväčšiu radosť?

Teším sa, keď kolegovia urobia radosť našim prijímateľom sociálnej služby, keď vedia počúvať ich starosti, tešiť sa z ich radostí. Za posledné roky sme v interiéri zariadenia, ale aj v areáli uskutočnili niekoľko stavieb. Veľmi si vážim ústretovú spoluprácu a podporu BSK, bez neho by nebola zrekonštruovaná krásna tvorivá dielňa pre našich prijímateľov, chodníky či oddychový areál s pergolou. Prvý deň pod novou pergolou prijímateľka Vierka povedala: „Ako sme my mohli doteraz žiť bez tohto krásneho oddychového areálu?“

❓ Často počúvame, že zamestnanci v zariadeniach sociálnych služieb majú náročnú prácu. Čo vám túto prácu uľahčuje a prečo ju máte rada?

Hľadáme spoločné hodnoty, ktoré nás vzájomne držia. Tento rok v máji sme v zariadení rozdali kolegom dotazníky, aby z rôznych hodnôt vybrali tie, ktoré ich držia v tejto náročnej práci s ľuďmi s ťažkým zdravotným postihnutím. Najviac podpory získali hodnoty v poradí: zodpovednosť, ľudská dôstojnosť, spoločlivosť, spolupráca a empatia.

„Chceme našim prijímateľom dopriať oveľa viac slobody, ale aj zodpovednosti.“

❓ Zapojili ste sa do procesu deinštitucionalizácie. Ako pripravujete prijímateľov na proces začlenenia sa do bežného života?

Chceme našim prijímateľom dopriať oveľa viac slobody, ale aj zodpovednosti. Pomáhame im vzdelávať sa vo finančnej gramotnosti, usmerňujeme ich pri používaní elektrospotrebičov, nakupovaní, varení, vybavovaní dokladov. Môže sa

zdať, že takéto kroky bežného života sú veľmi jednoduché, no niektorí prijímateľa nikdy nemali to šťastie vyrastať v bežnom rodinnom prostredí, a teda sa tieto úlohy učia krok za krokom, pod dohľadom zamestnancov.

Na život v zariadení sme sa pýtali aj prijímateľov. Tu sú ich (milé) odpovede:

❓ Čo máte v Rozsutci najradšej?

Martuška: Mám rada všetkých zamestnancov.

Adka: Kamarátov, s ktorými mi je dobre. Rozumieme si. Keď mi je smutno, tak mi poradia niečo do života.

Helenka: Tu sa mi všetko páči. Som tu veľmi spokojná. Sú tu dobrí kamaráti. Dobre sa mi tu býva so spolubývajúcou. Je tu dobrý kolektív. Máme aj dobré sestríčky, ktoré sa o nás starajú.

Jojka: Najradšej mám kamarátky. Je ich veľa.

Renátka: Rada mám, keď sem príde skupina zaspievať a spieva pekne.

❓ Čo najradšej v Rozsutci robíte?

Roman: Mám rád tanec, hudbu, spev a vyšívanie. Tiež rád zalievam kávy ostatným kamarátom. Rád chodím na nákupy, kde si nakupujem svoje veci, ktoré potrebujem.

Martuška: Rada vyrábam náramky, prstienky a náhrdelníky. V kuchynke rada pečiem a odšŕavujem ovocie.

Adka: Najradšej mám hudbu – počúvanie aj spievanie. Potom rada vyfarbujem mandaly, pracujem na tablete. Tiež rada chodím na výlety. Rada telefonujem, čo je moja záľuba.

Danka: Rada štrikujem a píšem texty, ktoré zakladám do individuálneho plánu.

Helenka: Páči sa mi chodenie na výlety. Napríklad dnes ideme na loď, kam sa veľmi teším. Tiež ma baví kresliť mandaly a šiť.

Renátka: Rada spievam. Rada telefonujem s maminou. Rada skladám skladačky.

Mgr. Magdaléna Mihaliková, PhD., riaditeľka zariadenia
Foto: Bratislavský kraj

Opravili sme rekordne dlhý úsek. Cesta medzi Malackami a Pernekom je ako nová

Ďalšia opravená cesta na Záhorí už naplno slúži motoristom. Cesta z Malaciek do Perneka prešla komplexnou revitalizáciou. Má nový asfaltový povrch, vodorovné dopravné značenie, obnovené priekopy, vytvorené nespevnene krajnice a v strede vozovky osadené retroreflexné smerové gombíky. Je to doteraz najdlhšia zrealizovaná súvislá oprava v kraji.

„Od jesene minulého roku sme zrealizovali desiatky rekonštrukcií vozoviek v našej správe, teda komunikácií II. a III. triedy. Takto sme zrevitalizovali vyše 50 kilometrov regionálnych ciest a ďalších takmer 50 km je naplánovaných na najbližšie obdobie. Opravujeme súvislé úseky vo všetkých okresoch,“ povedal predseda BSK Juraj Droba.

Jedným z rekonštruovaných úsekov, ktorý zrealizovala Správa ciest Bratislavského samosprávneho kraja (SC BSK), bol úsek z Malaciek do Perneka. Išlo o úsek, ktorý bol poškodený v dôsledku preťaženia tak osobnou, ako aj kamiónovou dopravou. Týmto úsekom totiž viedla obchádzková trasa v čase, keď župa realizovala komplexnú opravu cesty z Malaciek do Rohožníka.

Cesta II/503 medzi Malackami a Pernekom je doteraz najdlhšia zrealizovaná súvislá oprava v kraji. Úsek s dĺžkou 10 kilometrov realizovala župná cestárska spoločnosť metódou recyklácie asfaltových zmesí za horúca na mieste. Využíva sa pri nej existujúci materiál, s pridaním nevyhnutných komponentov ako kamenivo a asfaltové spojivo.

Foto: Bratislavský kraj

Kompletné práce pozostávali z odfrézovania plochy 81 850 m², realizácie nových asfaltobetónových povrchov vozoviek vrátane celkového vybavenia. Správca komunikácií ich zrealizoval za 50 dní. Štruktúrované, 3D plastové vo-

„Vhodne zvolenými technológiami vieme podstatne predĺžiť životnosť vozovky, zvýšiť mieru komfortu a bezpečnosti užívateľom s použitím minimálnych nevyhnutných nákladov. Rozsahom prác od výmeny krytu vrátane zabezpečenia odvodnenia a osadenia nového vodorovného a zvislého značenia nadobúdajú vodiči jazdiaci úsekom pocit jazdy po novovytvorennej komunikácii. Rozsahom opráv sme nastavili štandard, akým by sme chceli realizovať ďalšie nevyhnutné opravy a rekonštrukcie bez potreby spätných opráv s primerane nastavenou údržbou,“ vysvetlil Martin Samek zo Správy ciest BSK.

Župa má naplánované aj ďalšie rekonštrukcie, a to technológiou recyklácie za studena na mieste. Pôjde celkovo o takmer 43 kilometrov regionálnych ciest. Metóda bude použitá na najviac poškodených úsekoch ciest ako Pernek – Kuchyňa – Rohožník, Blatné – Šenkvice – Modra, Slovenský Grob – Viničné, Doľany – Štefanová – Budmerice – Báhoň, Dunajská Lužná – Miloslavov či Kráľová pri Senci – Hrubá Borša.

Foto: Bratislavský kraj

Prebrázdite s nami kraj. Tieto zážitky sú ako stvorené na jeseň

Pozerať sa na náš kraj bez toho, aby sme vnímali jeho úlohu v celom stredoeurópskom regióne, ani nie je možné. Bol miestom, kde sa stretávali najprv Rimanovia a Kelti, neskôr Slovania, Germáni a Huni, potom Rakúsko a Uhorsko a dnes Slovensko, Maďarsko a Rakúsko. Bola to práve poloha na križovatke obchodných ciest, ktorá priniesla Bratislave zmenu z osady na stredoveké mesto. Výsledky cezhraničnej spolupráce si môžete vychutnávať aj vy v podobe zaujímavých atrakcií spestrujúcich možnosti víkendových výletov po regióne. Prijmite dnes našu pozvánku na južné Záhorie, ktoré rozkvitá práve vďaka spolupráci so susedným Dolným Rakúskom.

Zážitkové cyklobusy na dolnom Záhori

Borovicové háje, pieskové pláže, jazerá, výhľady z malokarpatských kopcov, ktoré vyraňajú dych – tým všetkým je známe Záhorie. Ak spomenieme ešte pešie a cyklistické trasy, tajomné miesta, najlepšie záhorácke pochútky, zmocní sa vás túžba okúsiť to naživo. Pozývame vás spoznať zákutia nášho regiónu prostredníctvom zážitkových cyklobusov, ktoré vďaka cezhraničnej spolupráci udržateľným spôsobom prepájajú región dolného Záhoria s rakúskou oblasťou Marchfeld. Odviezť sa môžete od Devína do Marianky či od mosta k mostu. Vozíť vás bude červený Prešporáčik s cykloprívesom.

Cyklomostom slobody a Eurovelom 13 do Schlosshofu: Čo nás delilo a dnes spája

Rakúsky zámok Schlosshof, od ktorého nás delí len rieka Morava, zaznamenal najväčšiu slávu za čias Márie Terézie, ktorá ho využívala, aby mohla tráviť čas so svojou obľúbenou dcérou Máriou Kristínou, bývajúcou v Bratislave. Dlhé roky sme sa naň mohli pozeráť iba cez ostnatý drôt. Paradoxne, dnes je to práve európska cyklotrasa Eurovelo 13, tiahnuca sa po stopách železnej opony, ktorá nás k nemu cez Cyklomost slobody dovedie. Ak chcete deťom za jeden deň vysvetliť významné momenty našej histórie, dôležitosť spolupráce a riziká izolácie, výlet do Schlosshofu po Eurovele 13 a cez cyklomost je tým pravým na jesennú sobotu, keď sa v plnej kráse ukážu aj farby nívy rieky Morava.

Vodný mlyn v Jelke

Foto: Krajská organizácia cestovného ruchu

Zámok Marchegg. Foto: RupertPessl

Tajomstvá moravského poľa: Kde sa monarchia začala a skončila

Tento nenápadný región, kde sa začala (bitkou na Moravskom poli) a skončila (kapituláciou podpísanou v zámku Ekertsau) habsburská monarchia, odhaľuje svoje malé tajomstvá ešte do novembra na Dolnorakúskej krajinkej výstave. Ak ste sa ešte nikdy nezoznámili s marcheggskými divoko žijúcimi bocianmi, rybárskymi či so špargľovými poľami, teraz je čas sadnúť na bicykel a cez najnovší most Vysomarch vyraziť na výstavu za spoznávaním Moravského poľa.

Žrebčín Kopčany. Foto: Krajská organizácia cestovného ruchu

Žrebčín Kopčany: České kone v rakúskom cisárskom žrebčine na Slovensku

Na časy habsburskej monarchie si môžeme zaspomínať aj v žrebčine v Kopčanoch. Kde si lepšie pripomenieme, že sme boli súčasťou jedného celku, ako v žrebčine na území Slovenska, ktorý založil rakúsky cisár František Lotrinský a preslávil sa chovom kladrubských koní, v súčasnosti považovaných za tradičné české plemeno? Nadšenci jazdenia a chovu koní tu odvieďli kopu práce, vďaka ktorej nie je žrebčín len prázdny „miestom duchov“, ale veselo to v ňom erdží dodnes. Príďte sa pokochať pohľadom na historickú stavbu alebo si objednajcie vychádzku do okolia a pozrite si z konského chrbta napríklad najstarší kostol na Slovensku, ktorý sa nachádza neďaleko.

Spracovali: Soňa Svoreňová, František Stano

Odpočet programového vyhlásenia

BSK 2017 – 2022

ŠKOLSTVO, VEDA, VÝSKUM, INOVÁCIE A ŠPORT

- Prepájanie škôl s praxou
- Investície do infraštruktúry škôl
- Efektívna a systematická údržba školských budov a areálov
- Lepšie ohodnotenie učiteľov
- Štartovacie byty pre učiteľov škôl
- Úprava financovania a fungovania stredných škôl
- Športový park v Petržalke
- Spolupráca základných, stredných a vysokých škôl
- Kreatívne centrum Bratislava
- Dotačné schémy pre oblasť malého a stredného podnikania
- Revitalizácia a využívanie športovísk, telocviční a školských budov
- Posilnenie dotačnej schémy na podporu budovania a opravy športovej infraštruktúry

FINANCOVANIE A KOMPLEXNÝ ROZVOJ REGIÓNU

- Zmena systému a kritérií financovania samosprávnych krajov, dotácií a grantov zo štátneho rozpočtu
- Vytvorenie spravodlivejšieho systému prerozdelenia daní
- Vypracovanie Smart stratégie
- Vytvorenie Inštitútu regionálneho rozvoja BSK
- Kohézna politika EÚ prístupná pre všetky regióny
- Presmerovanie štrukturálnych fondov do prioritných sfér
- Revízia metódy merania rozvinutosti regiónov nad rámec ekonomického indikátora HDP
- Zriadenie Rady partnerstva
- Navýšenie finančných zdrojov pre programy cezhraničnej spolupráce
- Silné postavenie regiónov pri príprave, schvaľovaní a implementácii kohéznej politiky
- Zjednodušenie kohéznej politiky pre prijímateľov
- Aktívne presadzovanie záujmov BSK v Európskom výbore regiónov

● splnené ● nesplnené ● v realizácii ● v príprave